

Lūcija Garūta
Ābele | Apple Tree

Latvian Radio Choir
Sigvards Kļava

Lūcija Garūta (1902–1977)

Latvian Radio Choir

Sigvards Kļava

1. Ābele Apple Tree	3:37
2. Gāju putnu rudens dziesma Autumn Song of the Migrating Birds	3:42
3. Pavasara lietū In the Spring Rain	3:17
4. Sirmai māmuliņai To a Dear Elderly Mother	4:39
5. Mērens vējiņš A Moderate Breeze	2:47
6. Nāc, jaunā audze Come, Young Generation	2:33
7. Aizgājušie The Departed	2:45
8. Mums mūžam brīviem, latvi, būt May We, Latvians, Forever Be Free	3:19
9. Vēlējums bērnam A Wish for a Child	2:04
10. Miera balss The Voice of Peace	3:24
11. Dziesmiņas gaitas The Little Song's Path	6:51
12. Jaunatnes balsis The Voices of Youth	3:56
13. Dziesma, – cilvēka dziesma The Song – Humanity's Song	3:55
14. Dziesmu diena Day of Song	2:39
15. Tava skaņu pils Your Castle of Sound	3:22
16. Liela, plaša mūsu druva Our Field so Vast and Wide	1:43
17. Dziesma saulei līdzi iet The Song Walks Alongside the Sun	3:04
18. Līgo	3:46
19. Ai, manā zemītē Oh, in My Land	1:47
20. Baltaitiņa jūru pelda A White Sheep Swims in the Sea	3:40
21. Rīb tiltiņis The Bridge Rumbles	2:28

Dārta Paldiņa, alto solo (11)

TT: 69:30

Ierakstīts / recorded at: Rīgas Sv. Jāņa baznīcā / St. John's Church in Riga, 18-22 July 2022 & 17-18 April 2023

Skaņu režisors / recording engineer: Agnese Streļča

Montāžas režisors / editing: Agnese Streļča

Māsterēšana / mastering: Agnese Streļča, SigMa Studio

Photos: Lūcija Garūta Foundation archive Jānis Deinats

Album text: Kristiāna Vaickovska

English translation: Amanda Zaeska

Design: Gundega Kalendra, Raugs.eu

Executive producer: Egīls Šēfers

© LMIC/SKANi & Latvijas Koncerti © LMIC/SKANi 153, 2023

skani.lv

LATVIJAS RADIO KORIS

Kultūras ministrija

Lūcija Garūta (1902–1977) was one of the first Latvian professional female composers. She wrote dozens of a cappella choral works, but only now, with this album, are several of those songs experiencing their premieres.

Like most composers born in Latvia in the early 20th century and who lived through the Soviet occupation, Garūta's work can be divided into periods before and after the Second World War. In the memoirs of her contemporaries from the 1930s, we read about venues full to overflowing on evenings featuring Garūta's solo songs, when the young composer herself, who had studied in Paris (1926–1928)¹ alongside studies at the Latvian Conservatoire, sat at the piano and accompanied the brightest soloists of the day, including soprano Milda Brehmane-Štengele, mezzo-soprano Herta Lūse, tenor Mariss Vētra and baritone Ādolfs Kaktiņš. Garūta was admired for her unusual interplay of thoughts that reflected on current trends in the world of music at the time, bravely defending even the ideas of Les Six, but at the same time remained faithful to elements of Latvian music, especially praising the Latvian folk song.

[Imic.lv/garuta](https://imic.lv/garuta)

---

¹ Garūta studied piano performance under Alfred Cortot and Isidor Philipp and instrumentation under composer, conductor and music critic Paul Le Flem. When she returned to Paris again in 1928, she continued her composition studies at the École Normale de Musique in Paris under Paul Dukas, whose students included such composers as Maurice Duruflé and Olivier Messiaen.

Lūcija Garūta and choral music

As the ideology of the ruling Soviet authorities brought the genre of mass song to the fore, the creative freedom and ideals of many composers were broken, including those of Lūcija Garūta, whose work is an example of how changes of political power influenced artistic processes and works by defining desirable and less desirable genres and styles. Garūta had hardly written any choral music before the Soviet occupation. She wrote her first a cappella choral works only around 1940. Over the course of her creative career, she experienced how appreciation of her compositional skill and what was regarded as honest, exposed emotionality during the years of Latvian independence was turned into an individualism and pessimism criticised by the Soviet authorities as leading to decay and disruption. In Soviet Latvia, the desirable criteria of musical expression for choral song were defined quite clearly in the direction of *triumphant dynamics, vitality and major keys*, as summed up by musicologist Arnolds Klotiņš in his monograph on Latvian music during the Stalinist era.

This album of Garūta's choral music is the result of the first-ever (and still ongoing) catalogue of her a cappella choral songs, compiling materials from public and private collections. Garūta was particularly prolific in terms of choral music in the decade from the mid-1950s to the mid-1960s, when she composed the majority of her choral songs. At present, it is fairly safe to say that she wrote about forty original a cappella choral songs as well as about ten a cappella arrangements of folk songs and several choral songs with piano accompaniment. She also wrote extensively for children's choir, with about thirty original songs and approximately twenty arrangements of folk songs. Garūta is the composer of seven cantatas, and the choir also plays an important role in her opera *Sidrabotais putns* (The Bird in Silver), which still awaits its premiere.

Due to their lyrical content, there is a considerable challenge for musicologists winnowing the choral songs composed in Latvia under Soviet rule, but it is often the music itself that reveals the composer's true intentions. Through the genre of choral song, Garūta encouraged awareness of personal responsibility and the courage to work towards common goals. Her *modus vivendi* contained a faithfulness in following her sometimes misunderstood aesthetics and musical language and in demonstrating a spirit of artistic freedom.

About the album

The album's title song, **Apple Tree** (1956), with lyrics by Alfrēds Krūklis, is one of Garūta's best-known a cappella choral songs, and to a large extent it reflects the stylistic essence of her choral songs. It does so first of all in the selection of the theme, using metaphors from nature to reveal a sensitive love for one's homeland. Likewise, the musical language summarises the most characteristic elements of Garūta's musical style. Her harmonic sense combines seeming opposites – on the one hand, it is a soaring flight through sequences of unresolved chords and brilliant lines of parallel triads and seventh chords omitting the thirds; on the other hand, the complex, euphonic harmonic systems set even the farthest corners of the soul in vibration, leaving the bittersweet aftertaste of

a minor-like major. Metaphors from nature can also be heard in the choral songs **In the Spring Rain** (1960) with lyrics by Indra Mežnora and **A Moderate Breeze** (1948) with lyrics by Rainis as well as **Autumn Song of the Migrating Birds** with lyrics by Vilis Plūdons. This last song was dedicated to the Reiters Choir founded in 1920, which, under the leadership of conductor Teodors Reiters (1884–1956), set in motion the development of Latvian professional choirs. With the departure of Reiters to Sweden as a refugee in 1944, the choir continued its activities in Stockholm.

A Plūdons-like reference can also be detected in one of Garūta's first original a cappella choral songs, "May We, Latvians, Forever Be Free" (lyrics by Garūta), which may have been adapted from a solo song of the same name. The lyrics include the line **May you live forever, Latvia** from a poem by Plūdons. Much of Garūta's work has commemorative significance, so perhaps this was a symbolic gesture of remembrance in the year of the poet's death (1940)? Through its balladic setting, the song bears the signature of leading Latvian choral composer Jāzeps Vītols (1863–1948). This reference is also not accidental, as Garūta graduated from Professor Vītols' composition class at the Latvian Conservatoire in 1924. She had fond memories of her time at the conservatoire, in large part due to Vītols, with whom she maintained a cordial relationship even after her years of study, dedicating several opuses to him during her lifetime.

Garūta's delving into and even attempt to imitate Vītols' style can be observed in the ballad-like choral song **Your Castle of Sound** (lyrics by Garūta, original version for men's choir, 1963), which she dedicated to the professor on the 100th anniversary of his birth. The song makes symbolic use of the metaphors *castle of sound* – *castle of light*, referring both to Vītols' choral song and the symbol of the Latvian Conservatoire. Garūta was also the author of the song's lyrics, and she used her talent as a writer for other choral songs as well. In the post-war years, she received advice and help from the poet Mirdza Ķempe (1907–1974), who is said to have thoughtfully proofread the second version of the opera *The Bird in Silver* and the cantata *He Flies!* as well as other works by Garūta. Direct collaboration between the two women took place in the writing of the lyrics for the choral song **The Voice of Peace** (1961). The theme of this song – as well as the themes of **Come, Young Generation, The Voices of Youth** (1956) and **Our Field so Vast and Wide** (all with lyrics by Garūta) – is undeniably linked to the respective era and ideology, in which the importance of school for the young generation, as well as the virtue of work and collective consciousness, were deemed important themes. However, as a lyricist, Garūta managed to conceal Soviet robustness with her talent for subtlety.

Latvian Song Festivals have always served as a platform for promoting and encouraging the recognition of composers and choral songs. Although Garūta's choral music was ignored in the context of the Song Festivals held during the Soviet era, the composer nevertheless honoured the Latvian Song Festival tradition, as evidenced by her choral work **Day of Song** (lyrics by Garūta). The song is dedicated to the XIII General Latvian Song Festival in 1960, where it was not performed. In any case, the musical language of the song was not at all in line with the contemporary understanding of a new work for the festival. It has a complex harmonic language with frequent alterations as well as a compound two-part metre that gives the music an elusive sense of flight –

these elements not only aesthetically but also technically make the song difficult to be performed well by a massed choir. For Garūta, “song” as a concept formed a separate thematic group. She composed several a cappella works for choir reflecting this theme: **The Little Song’s Path** (1961, with lyrics by Rainis), **The Song – Humanity’s Song** (lyrics by Garūta) and **The Song Walks Alongside the Sun** (lyrics by Valdis Grēviņš).

Garūta’s oeuvre is inseparable from the events in her own life and in the lives of her friends, to whom she dedicated two heartfelt and simple songs in strophic form: **To a Dear Elderly Mother** (1963) with lyrics by Kempe (possibly a tribute to the poet’s mother on her passing) and **A Wish for a Child** with lyrics by the composer that could possibly have been dedicated to one of her sister’s children. The laconic choral song **The Departed**, with Garūta’s lyrics, recounts a tragic event and was dedicated to the composer and writer Edgars Samts (1909–1942), who was arrested on his way to class at the Latvian Conservatoire on 13 April 1941. After being interrogated and tortured by the Cheka, he *confessed to treason against his homeland*, for which he was shot in Astrakhan, Russia. Garūta’s manuscript contains the following hand-written lines of poetry by Samts, which he wrote shortly before his arrest: “And many more sufferings I would like to take, if they could save Latvia. For what is the pain of one person to the pain of a nation, what is the life of one person to the life of a nation...”

The last *four-line stanza* of this album – consisting of **Līgo** (lyrics by Arvīds Skalbe) and the next three songs: **Oh, in My Land, A White Sheep Swims in the Sea** and **The Bridge Rumbles** – are dedicated to the Latvian folk song, which permeated all of Garūta’s creative activity.

May the spirit of freedom, guided by Garūta’s love, serve as an inspiration to us all!

Kristiāna Vaickovska

The Latvian Radio Choir is a unique, award-winning ensemble of professional singers that offers its audiences an extraordinarily broad repertoire, indulging in studies of early music as well as the elegance of Classicism, balancing the overflowing emotions of the Romantics and enthusiastically exploring scores by contemporary composers. The choir has always taken a special interest in Latvian choral music, seeking out and often premiering undeservedly forgotten contributions.

The Latvian Radio Choir participated in the recording of the Grammy Award-winning album *Adam's Lament (ECM)*, composed by Arvo Pärt. The choir's recording of Sergei Rachmaninoff's *All-Night Vigil* was praised by the British magazine *Gramophone* as the best recording of February 2013 and ranked among the 25 best albums of the year by the American radio station NPR. Its recording of Tchaikovsky's *Liturgy of St. John Chrysostom and Nine Sacred Choruses (Ondine)* won the International Classical Music Awards/ICMA for best choral recording of the year in 2020 and was later shortlisted for *BBC Music Magazine's* Recording of the Year award.

Since 1992, the choir has been led by artistic director and principal conductor Sigvards Kļava and conductor Kaspars Putniņš.

radiokoris.lv

As the choir's artistic director and principal conductor, **Sigvards Kļava** has developed the Latvian Radio Choir into an internationally recognised, vocally distinctive music ensemble that is frequently invited to collaborate with the most notable composers and conductors as well as festival organisers from around the world. Kļava has conducted in the most prestigious concert halls and festivals, including Royal Albert Hall in London, the Elbphilharmonie in Hamburg, the Concertgebouw and Muziekgebouw in Amsterdam, Konzerthaus Berlin, and Lincoln Center in New York City. As a guest conductor, he has performed with the leading professional ensembles in Europe, including the Netherlands Radio Choir, the Netherlands Chamber Choir, the Flemish Radio Choir, Accentus, Cappella Amsterdam, the RIAS Chamber Choir, the MDR Leipzig Radio Choir and other fine ensembles.

Lūcija Garūta (1902–1977) ir viena no pirmajām latviešu profesionālajām komponistēm (sievietēm), kas sarakstījusi vairākus desmitus *a cappella* kordziesmu. Un tikai tagad ar ar šo albumu piedzīvojam vairākus dziesmu pirmieskaņojumus.

Kā lielai daļai komponistu, kas dzimuši 20. gadsimta sākumā Latvijā un pārdzīvojuši okupāciju laikus, arī L. Garūtas daiļradi var iedalīt *pirms un pēc* Otrā pasaules kara. Par jauno komponisti, kura līdzās Latvijas Konservatorijas studijām bija izglītojusies Parīzē (1926–1928)¹, laikabiedru atmiņās 20. gadsimta 30. gados lasām, ka L. Garūtas solodziesmu vakari, kuros pati komponiste sēdās pie klavierēm, pavadot tā laika spožākos solistus – soprānu Mildu Brehmani-Štengeli, mecosoprānu Hertu Lūsi, tenoru Marisu Vētru un baritonu Ādolfu Kaktiņu –, bijuši stāvgrūdām pilni. L. Garūtu apjūsmoja par neierasto domu mijiedarbi starp aktuālāko mūzikas pasaulē, drosmīgi aizstāvēt pat franču “Sešinieka” idejas, un starp uzticīgo latviskās mūzikas stīgas nospriegojumu, īpaši cildinot latviešu tautasdziesmu.

imic.lv/garuta

---

1 Lūcija Garta studējusi klavierspēli pie Alfrēda Korto (*Alfred Cortot*) un Izidora Filipa (*Isidor Philipp*). Instrumentāciju L. Garūta apguva pie komponista, diriģenta un mūzikas kritiķa Pola le Flema (*Paul Le Flem*). Apmeklējot Parīzi otreiz (1928), Lūcija Garūta turpināja kompozīcijas studijas *Ecole Normale de Musique* pie Pola Dikā (*Paul Dukas*), kura studentu lokā ir arī komponisti Moriss Diriflē (*Maurice Durufle*) un Olivjē Mesiāns (*Olivier Messiaen*).

Lūcija Garūta un kormūzika

Tā kā padomju varas ideoloģija priekšplānā izvirzīja masu dziesmas žanru, tad daudzu komponistu radošā brīvība un ideāli tika salauzti – arī L. Garūta, kuras daiļrade ir piemērs tam, kā politisko varu maiņa ietekmēja mākslas procesus un darbus, nosakot vēlamos un mazāk vēlamos žanrus un stilus. L. Garūta līdz okupācijai kormūziku tikpat kā nerakstīja. Pirmās *a cappella* kordziesmas tapušas vien ap 1940. gadu. Komponiste sava radošā mūža laikā ir piedzīvojuši, kā atzinība par kompozīcijas meistarību un ļoti atklātu emocionalitāti brīvas Latvijas skatījumā pārtop par padomju varas kritizētu individuālismu un pesimismu, kas ved uz purvu. Padomju Latvijā kordziesmai bija noteikti vēlamie muzikālās izteiksmes kritēriji, kuri diezgan skaidri sliecās *uzvarošās dinamikas, možuma un mažora virzienā*, kā to diezgan precīzi rezumējis muzikologs Arnolds Klotiņš monogrāfijā par Latvijas mūziku Staļina laikā.

Šis Lūcijas Garūtas kormūzikas autoralbums tapis pirmreizēja *a cappella* kordziesmu kataloga izveides rezultātā, apkopojot publiski pieejamo un privāto kolekciju materiālus (darbs gan vēl turpinās). Īpaši produktīva L. Garūtas kormūzikas daiļradē ir bijusi desmitgade no 50. gadu otrās puses līdz 60. gadu otrajai pusei, kad tapušas skaita ziņā lielākā daļa kordziesmu. Šobrīd diezgan droši var apgalvot, ka kopumā L. Garūta ir sarakstījusi aptuveni 40 *a cappella* kordziesmas, tapušas arī *a cappella* tautasdziesmu apdares (ap 10), kā arī vairākas kordziesmas ar klavierpavadījumu. Plašs repertuārs ir bērnu korim: ap 30 oriģināldziesmas un ap 20 tautasdziesmu apdares. L. Garūta ir septiņu kantāšu autore, un nozīmīga loma korim ir arī operā *Sidrabotais putns*, kas joprojām gaida pirmuzvedumu.

Mūzikas pētniekiem liels izaicinājums ir vētīt Padomju Latvijā radītās kordziesmas verbālā satūra klātesamības dēļ, jo nereti tieši mūzika atklāj patiesos komponista nodomus. Caur kordziesmas žanru L. Garūta mudinājusi apzināties katra personīgo atbildību un spēku kopīgiem mērķiem. Komponistes *modus vivendi* pauž uzticīgu attieksmi, sekojot savai brīžiem nesaprastajai estētikai un mūzikas valodai, demonstrējot mākslinieciskās brīvības garu.

Par albumā dzirdamo

Albuma tittuldziesma **Ābele** (1956) ar Alfrēda Krūkļa tekstu ir viena no zināmākajām Lūcijas Garūtas *a cappella* kordziesmām, kas lielā mērā atspoguļo L. Garūtas kordziesmu stilistisko esenci. Pirmkārt, tematikas izvēlē caur dabas metaforām atklājot jūtīgu dzimtenes mīlestību. Otrkārt, mūzikas valoda apkopo raksturīgākos L. Garūtas mūzikas valodas elementus. Komponistes harmoniskā izjūta apvieno šķietami pretējo. No vienas puses, tas ir augsts lidojums caur neatrisinātu akordu secībām, krāšņām, netercu struktūras septakordu un paralēlo trijskaņu rindām. No otras puses, sarežģītās harmoniskās sistēmas veido labskanību un ievibrē dvēseles tālākās stīgas, atstājot saldserīgu *minorīgā* mažora pēcgaršu. Dabas metaforas albumā dzirdam arī kordziesmās **Pavasara lietū** (1960) ar Indras Mežnoras tekstu un **Mērens vējiņš** (1948) ar Raiņa tekstu, kā arī **Gāju putnu rudens dziesma** ar

Viļa Plūdoņa tekstu. Šī dziesma ir veltīta Reitera korim (dibināts 1920. gadā), kas diriģenta Teodora Reitera (1884–1956) vadībā ir Latvijas profesionālo koru attīstības aizsākums. Līdz ar diriģenta T. Reitera došanās bēgļu gaitās uz Zviedriju 1944. gadā koris darbību turpināja Stokholmā.

Plūdoniska atsauce ir arī vienā no pirmajām L. Garūtas oriģinālajām *a cappella* kordziesmām **Mums mūžam brīviem, latvji, būt** (komponistes teksts), kas, iespējams, ir pārlikta no solodziesmas ar tādu pašu nosaukumu. Dziesmas tekstā ir rinda *Tev mūžam dzīvot Latvija* no V. Plūdoņa dzejoļa. Varbūt tas ir simbolisks piemiņas žests dzejnieka nāves gadā (1940), jo liela daļa L. Garūtas darbu ir ar veltījuma nozīmi? Dziesmā ir jūtams latviešu kormūzikas korifeja Jāzepa Vītola (1863–1948) rokraksts. Arī šī atsauce nav nejauša, jo L. Garūta beigusī Latvijas Konservatorijas profesora J. Vītola Kompozīcijas klasi (1924). Studiju laiks L. Garūtai palicis īpaši atmiņā tieši profesora Jāzepa Vītola dēļ, ar kuru sirsnīgas attiecības saglabājušās arī pēc studiju gadiem, dzīves laikā profesoram veltot arī vairākus opusus.

Iedziļināšanās un pat mēģinājums atdarināt J. Vītola rokrakstu ir vērojama kordziesmā **Tava Skaņu pils** (komponistes teksts, oriģinālā versija vīru korim), kas veltīta profesoram 100 gadu jubilejā (1963). Dziesmā simboliski tiek izspēlētas metaforas: *skaņu pils – gaismas pils* (gan kā kordziesma, gan kā Latvijas Konservatorijas simbols). L. Garūta ir arī šīs dziesmas teksta autore – rakstnieces talantu komponiste vairākkārtīgi pielietojusi arī citās kordziesmās. Pēckara gados komponistei konsultācijas un palīdzību sniegusi dzejniece Mirdza Ķempe (1907–1974), kura esot smalkjūtīgi koriģējusi arī operas *Sidrabotais putns* otro redakciju un kantāti *Viņš lido!*, kā arī citus darbus. Tieša sadarbība notikusi kordziesmā **Miera balsis** (1961), veidojot radošu tandēmu dziesmas teksta radīšanā. Šīs kordziesmas, kā arī vēl albumā iekļauto dziesmu: **Nāc, jaunā audze, Jaunatnes balsis** (1956), **Liela, plaša mūsu druva** (visas dziesmas ar komponistes tekstu), tematika nenoliedzami ir saistāma ar attiecīgo laikmetu un ideoloģiju, kur tēmu lokā svarīgi bija izcelt skolas nozīmi jaunās paaudzes gaitās, kā arī darba tikumu un kolektīvo apziņu. Tomēr Lūcija Garūta kā tekstu autore padomju robustumu spēja paslēpt ar savu smalkjūtību.

Visos laikos dziesmusvētki ir bijuši komponistu un kordziesmu atpazīstamību veicinoša un rosinoša platforma. Lai arī Lūcijas Garūtas kormūzika padomju dziesmusvētku kontekstā tika ignorēta, tomēr latviešu dziesmusvētku tradīciju komponiste ir turējusi godā, apliecinot to ar kora darbu **Dziesmu diena** (autore teksts). Tā veltīta XIII Vispārējiem latviešu dziesmusvētkiem 1960. gadā, kuros tā netika atskaņota. Dziesmas muzikālā valoda visnotaļ neatbilst tā laika izpratnei par dziesmusvētku jaundarbu. Dziesmai kopumā ir sarežģīta harmoniskā valoda ar biežām alterācijām, arī salikts divdalīgais metrs, kas piešķir mūzikai netveramu lidojumu – šie ir ne vien estētiski, bet arī tehniski grūti izpildāmi priekšnoteikumi, lai dziesma vispār varētu labi realizēties kopkorī. L. Garūtai 'dziesma' kā tēls veido atsevišķu tematisko grupu. Tapuši vairāki šādas tematikas *a cappella* skaņdarbi korim: **Dziesmiņas gaitas** (1961) ar Raiņa dzeju, **Dziesma, – cilvēka dziesma** (komponistes teksts), **Dziesma saulei līdzī iet** ar Valda Grēviņa tekstu.

Lūcijas Garūtas daiļrade nav nošķirama no komponistes un draugu dzīves notikumiem, kam veltītas divas sirsnīgas un vienkāršas strofu formas dziesmas: **Sirmā māmuliņai** (1963) ar Mirdzas Ķempes tekstu (iespējams, veltījums dzejniecei mātei, mūžībā aizejot) un **Vēlējums bērnam** ar komponistes tekstu, kas varētu būt veltīts kādam no

komponistes māsasbērniem. Par kādu traģisku notikumu vēsta apjomā lakoniskā kordziesma **Aizgājušie** ar komponistes vārdiem, kas veltīta komponistam un literātam Edgaram Samtam (1909–1942), kurš tika arestēts ceļā uz nodarbībām Latvijas Konservatorijā 1941. gada 13. aprīlī. Čekistu pratināšanās izmocīts, E. Samts bija *atzinies dzimtenes nodevībā*, par ko nošauts Astrahaņā, Krievijā. L. Garūtas rokraksta manuskriptā lasāmas E. Samta dzejas rindas, kas radītas īsi pirms aresta, 1941. gada 28. februārī: *Un vēl daudz ciešanu es gribētu paņemt, lai tikai varētu Latviju glābt. Jo kas gan ir viena cilvēka sāpes pret visas tautas sāpēm, kas ir viena cilvēka dzīve pret visas tautas dzīvi...*

Šī albuma pēdējā četrīnī ar dziesmu **Līgo** (Arvīda Skalbes teksts) un trīs secīgās dziesmas: **Ai, manā zemītē**, **Baltaitīņa jūru peld** un **Rīb tiltiņis** veltītas latviešu tautasdziesmai, kas caurvij visu L. Garūtas radošo mūžu.

Lai Lūcijas Garūtas mīlestībā vadītais brīvības gars kalpo mums visiem par iedvesmu!

Kristiāna Vaickovska

Latvijas Radio koris (LRK) ir unikāla, godalgota profesionālu dziedātāju apvienība, kas publikai piedāvā plašu repertuāru, ļaujoties senās mūzikas izpētei un klasicisma galantumam, balansējot romantiku pāriplūstošo emociju jūrā un ar aizrautību iepazīstot mūsdienu komponistu partitūras. LRK vienumēr īpašu rūpi ir turējis par latviešu kormūziku, apkopojot un bieži vien pirmieskaņojot nepelnīti aizmirsto devumu.

LRK piedalījies Arvo Perta mūzikas albuma *Adam's Lament* (ECM) ieskaņojumā, kas saņēmis prestižo *Grammy* mūzikas balvu. Tā veikto Sergeja Rahmaņinova *Vesperu* ieskaņojumu britu žurnāls *Gramophone* atzinis par 2013. gada februāra labāko ierakstu, un Amerikas radio stacija NRP to ievietoja 25 gada labāko albumu sarakstā. Savukārt P. Čaikovska garīgās mūzikas ieraksts *Sv. Jāņa Zeltamutes liturģija un Deviņi garīgie dziedājumi (Ondine)* 2020. gadā ieguvis Starptautisko Klasiskās Mūzikas Balvu (*International Classical Music Awards/ICMA*) kā gada kormūzikas ieraksts, bet vēlāk izvirzīts žurnāla *BBC Music Magazine* gada balvas nominantu vidū.

Kopš 1992. gada LRK vada mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents Sigvards Kļava un diriģents Kaspars Putniņš.

radiokoris.lv

Sigvards Kļava, kora mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents, LRK izveidojis par starptautiski atpazīstamu, vokāli spilgtu un neatkārtojamu muzikālu vienību, ar kuru sadarbības krustpunktus meklē gan pasaules izcilākie mūziķi un diriģenti, gan arī slavenāko festivālu rīkotāji. S. Kļava viesojies pasaules nozīmīgākajos festivālos un koncertzālēs, muzicējot Londonas Karaliskajā Albertā zālē, Elbas filharmonijā, Amsterdamas *Concertgebouw* un *Muziekgebouw*, *Konzerthaus Berlin*, Berlīnes filharmonijā, Ņujorkas Linkolna zālē un citviet. Kā viesdiriģents koncertējis ar Eiropas vadošajiem profesionālajiem kolektīviem, kuru vidū gan Nīderlandes Radio koris, gan arī Nīderlandes kamerkoris, Flāmu Radio koris, *Accentus*, *Cappella Amsterdam*, RIAS kamerkoris, Leipciģas *MDR* un vairāki citi kolektīvi.

Ābele (1956)

Alfrēda Krūklja teksts

Gar pakalniem Daugava liecas,
tai krastos ābele zied.
Pret sauli tās galotne tiecas,
pret plašumiem zari iet.

Vai vasara atstaro svelmē,
vai ziema kupenas ber, –
No Daugavas vēsajām dzelmēm
ābele dzer.

Drūp klintis pat mūžos garos,
rūs tērauds, bet ābele zied.
Tās jaunajos, stiprajos zaros
tu arī, šķiet, esi mazs zieds.

Mazs zieds, kas dzīvībai vēries,
par augli rudenī tiek.
No Daugavas dziļēm tu dzēris,
to spēku, kas nobriest liek.

Un gluži kā zemes klēpī
krīt ābols caur negaisu,
Tā arī pie Daugavas straujās
reiz aprimsi tu.

Šalks Daugava, nemiera skauta,
kā viļņi aiz gada nāks gads,
Bet ābele tava tauta
nemirs nekad, nekad...

The Apple Tree (1956)

Text by Alfrēds Krūklis

The Daugava bends along the hills,
on its banks the apple tree blooms.
Its crown stretches towards the sun,
its branches reach for the sky.

Whether summer radiates in the swelter,
or winter strews the drifts of snow –
The apple tree drinks
from the cool depths of the Daugava.

Cliffs crumble across the ages,
and steel will rust, but the apple still blooms.
In its young, strong branches
you, too, appear as a small blossom.

A small blossom turning towards life
in autumn becomes a fruit.
From the depths of the Daugava you have drunk
the power that makes one mature.

And like to the bosom of the earth
an apple falls in the storm,
So by the rushing Daugava
you shall one day come to rest.

The Daugava will sigh in restlessness,
year after year will pass like waves,
But the apple tree – your people –
will never, ever die...

Gāju putnu rudens dziesma

Vija Plūdoņa teksts

Veltījums Teodora Reitera korim

Auksti vēji, melli vēji sēri pūš, grūši pūš.
Dzīlās sēru sagšās baltā saule skumst, dzīve tumst.
Debess raud un koki lokas žēli.

Projām uz tāli, uz saulaino tāli,
kur nepazīst ziemu, kur nepazīst salu!
Kur trūkums un raizes, un bēdas ņem galu!

Tur ziedoņa vēsmiņas spirdzinot staigā,
Tur debesis zilas mirdz mierīgā zaigā,
Tur saulīte balta kūst, svētībā naigā.

Uz saulaino tāli!

Pavasara lietū (1960)

Indras Mežnoras teksts

Kūpēdami, rasodami silti padebeši kļīst.
Metot miglu sidrabainu, pavasara lietus līst.

Brūnā velēna briest valga, silta lāse veldzi sniedz.
Atver plakstus pērnās lapās zilais vizbulītes zieds.

Birzis dimdinot un tāles, jau aiz kalna traktors dūc.
Arājs valgmi jūt uz pieres, zemes smaršu elpo krūts.

Lāse spožā lejup rīti, zelta graudi lejup krīt.
Lai var lauku, līča pļavu zaļā asnu rotā vīt.

Sikās straumes līksmi čalo, katrā stiebārē lāse mirdz.
Tā kā zeme augsmei, raisās dzīlāj priekā katra sirds.

Autumn Song of the Migrating Birds

Text by Vilis Plūdons

Dedicated to the Teodors Reiters Choir

Chill winds, black winds, blowing cold, blowing hard.
The white sun wears shawls of deep mourning, life darkens.
The sky weeps and the trees bend in pity.

Far away to the sunny valley,
which knows neither winter nor frost!
Where want and worry and sorrow all come to a halt!

There the wafting of spring blossoms refreshes,
there the blue sky glistens with a peaceful glow,
there the white sun melts in nimble blessing.

Off to the sunny valley!

In the Spring Rain (1960)

Text by Indra Mežnora

Steamy and dewy, the warm clouds wander.
Casting a silvery mist, the spring rains fall.

The brown soil swells, the warm rain refreshes.
The blue flower of the liverleaf opens its eyelids in last year's leaves.

Now the tractor roars over the hill, rolling through groves and valleys.
The ploughman feels the dew on his forehead, his lungs inhaling the aroma of earth.

The glowing raindrop rolls down, golden drops begin to fall.
So that new green sprouts may adorn the fields and meadows.

The tiny streams gurgle merrily, a raindrop glistens on every blade.
As the earth awaiting growth, every heart bursts with deep joy.

Sirmai māmuliņai (1963)

Mirdzas Ķempes teksts

Likās, ka tu dzīvot spētu vēl trīs mūžus, māmuliņ.
Ka tu aiziet nevarētu, tur, kur tikai klusums mīt.

Kur nu vārdi, kur nu smieki? Kas mums mīļi blakus stās?
Lielais miers tik viegli, viegli tavai sirdij pieskārs.

Šķita, vienmēr pretī nāksi tu mums labu dienu dot.
Tautas dziesmu dziedāt sāksi, pirmā balsi paceļot.

Dusi, dziesmu dziedātāja, mūža dziesmu beigusies.
Apstājušās mundrās kājas, tavi bērni tālāk ies.

Gan ir liepa nolūzusi, kam bij' krāšņu mūžu augt.
Bet aizvien uz saules pusi jaunas atvases var plaukt.

Dusi, baltā māmuliņa, tēvu zeme tevi klās.
Tava mūža cēlo mīņu mūsu sirdis saglabās.

Mērens vējiņš (1948)

Raiņa teksts

Pār upi mērens vējiņš pūš,
un līdzā segā viļņi ceļas,-
Tā vētra nav, kas aplam grūž,
ka viļņi šķīst un plūstot šķeļas.
Mēs gribam vētras aukas, kas brāž,
kas viļņus kā vaļņus gāž pāri!

Pār upi bālgans spīdums skrej,
tam skati maigi pakaļ sēro,
Tā saule nav, kas ņirbot dej,
un acis apzīlbinot zvēro.
Mēs gribam sauli, kas spiež,
sauli, kas miegainās acis griež vaļā!

To a Dear Elderly Mother (1963)

Text by Mirdza Ķempe

It seemed you could live for three more lifetimes, dear mother.
That you would never leave to where only silence dwells.

Where are your words, where is your laughter? Who will stand
beside us now?
The great peace touched your heart so lightly, so gently.

It seemed that you would always greet us with a friendly hello.
You'd be the first to raise your voice and begin a song.

Sleep, singer of songs – the song of your life has drawn to a close.
Your sprightly feet now at a standstill, your children continue the
journey.

The linden that lived a lush and full life has fallen.
But new shoots can grow ever towards the sun.

Sleep, dear mother, the soil of our fathers will cover you.
Our hearts will keep the noble memory of your life.

A Moderate Breeze (1948)

Text by Rainis

A moderate breeze blows across the river,
the rising waves forming an even blanket –
This is no storm that pushes awry,
making waves that break and flood.
We want the gales of a storm that rage
and churn up rampart-high waves!

A pale lustre runs across the river,
followed by gentle, bemoaning gazes,
This is not the sun that flashes like a dance
and glaringly blinds the eyes.
We want a sun that presses,
a sun that rips open those sleepy eyes!

Nāc, jaunā audze! (Skolotāju dziesma)

Lūcijas Garūtas teksts

Veltījums Rīgas skolotāju korim "Skaņupe"

Rīta saule tumsu kliedē, –
mūs uz skolu soļi nes:
Čakli bērni jau steigdas,
spirgta jaunatne steigdas,
mundri tiem līdzī soļojam mēs.

Nāc, ak, nāc, tu jaunā audze!
Tevī gaismas pilš jau sauc!
Pilna laimes, pilna degmses
droši skolas gaitās trauc!

Ceļi tāli tevi gaida,
gara gaismu smelies sev!
Tā, ko skolas mums deva,
to, ko dzīve mums deva,
gribam to visu uzticēt Tev.

Topi liela jaunā audze!
Visu zemi mīlā skauj!
Esi tā, kas pāri zemei
mierā gaismai starot ļauj!

Aizgājušie (~1941)

Lūcijas Garūtas teksts

(Veltījums Edgaram Samtam)

Tās asaras, kas līst pār klusiem kapiem,
tās as'ras, kurām svešā tālē vadat mūs,
Lai tās kā spoža gaisma dvēselēs jums staro,
lai tās jums spēku dod un vada jūs.

Ne tādēļ gājām ciešanās un nāvē,
lai jūs sirdis lauztu izmisums.
Ne tādēļ mēs cietām!
Ne tādēļ klistam svešā baigā tālē,
lai naida liesmas degtu sirdīs jums.

Mēs aizgājām, lai jaunu dienu sauktu,
lai tie, kas paliek, jaunu dzīvi redz.
Lai tie, kas paliek, raisa jaunus spēkus.
Lai tie, kas paliek, jaunu gaismu sauc!
Mēs aizgājām, lai jaunu dienu sauktu,
lai tie, kas paliek, jaunu sauli redzi!

Come, Young Generation (The Teachers' Song)

Text by Lūcija Garūta

Dedicated to the Riga Teachers' Choir "Skaņupe"

The morning sun dispels the darkness –
our steps carry us to school:
The children are hurrying,
the youngsters are rushing,
we march briskly along with them.

Come, oh come, you young generation!
The castle of light is calling you!
Full of happiness, full of ardour,
go confidently to school!

Distant roads are waiting for you,
draw the light of the spirit for yourself!
What schools gave us,
what life gave us,
we now wish to entrust it all to you.

Become a great new generation!
Embrace the whole world in love!
Be the ones who let the light of peace
shine across the land!

The Departed

Text by Lūcija Garūta

Dedicated to Edgars Samts

The tears that fall on silent graves,
the tears with which you guide us to that foreign valley,
May they shine like a bright light in your souls,
may they give you strength and guide you.

We did not enter suffering and death
that despair should break your hearts.
This is not why we suffered!
This is not why we wander a strange and terrible valley,
that the flames of hatred would burn in your hearts.

We have left to summon a new day,
so that those who remain may see a new life.
May those who remain find new strength.
May those who remain call for new light.
We have left to summon a new day,
so that those who remain may see a new sun!

Mums mūžam brīviem, latvji, būt

Lūcijas Garūtas teksts

Mums mūžam brīviem, latvji, būt,
zem brīves saules būs mums dzīvot,
Un savu māti dzimteni
mums būs pār visu, visu mīļot.

Tevis mūžam dzīvot, Latvija,
Tevis līdz ar sauli mūžam dzīvot.
Pār tavām pļavām, birztaļām
būs brīves gaismai mūžam zvīlot!

Lai latvju dēli visos mūžos
sev dzīvē lielus mērķus sprauž,
Lai latvju dēli visos mūžos
caur visiem šķēršļiem ceļu lauž!

Lai latvju mātes latvju bērnos
raisa tos spēkus, kas viņos snauž,
Lai latvju mātes latvju bērniem
dziedot pie šūpla dziesmās pauž:

Mums mūžam brīviem, latvji, būt,
zem brīves saules būs mums dzīvot,
Un savu māti dzimteni
mums būs pār visu, visu mīļot.

Tevis mūžam dzīvot, Latvija,
Tevis līdz ar sauli mūžam dzīvot.
Pār tavām pļavām, birztaļām
būs brīves gaismai mūžam zvīlot!

May We, Latvians, Forever Be Free

Text by Lūcija Garūta

May we, Latvians, forever be free,
may we live under the sun of freedom,
And our mother, the motherland,
may we love above all else.

May you live forever, Latvia,
like the sun, may you live eternally.
Across your meadows and groves
may the light of freedom forever shine!

May the sons of Latvia
set grand goals for themselves,
May the sons of Latvia
forge a path through all obstacles!

May Latvian mothers in Latvian children
awaken the strengths that slumber within them,
May Latvian mothers for Latvian children
sing at the cradle these words:

May we, Latvians, forever be free,
may we live under the sun of freedom,
And our mother, the motherland,
may we love above all else.

May you live forever, Latvia,
like the sun, may you live eternally.
Across your meadows and groves
may the light of freedom forever shine!

Vēlējums bērnam

Lūcijas Garūtas teksts

Tev, mīlais bērns, mēs šodien vārdu dodam,
to turi vienmēr dārgu, mazais draugs!
Caur dzīvi nes tu vārdu savu godam,
lai ļaužu sirdīs skanējums tam jauks!

Tu, mīlais bērns, nu savu vārdu dzirdi,
šai vārdā tevi lielā dzīve sauks!
Dod cilvēcei un darbam siltu sirdi,
tad tava dzīve saulei pretī plauks!

Miera balss (1961)

Mirdzas Ķempes un Lūcijas Garūtas teksts

Pār visu zemi atskan miera balss,
kā zvans tā gaismas cīņā tautas sauc.
Pret naida draudiem ceļas draugu balss,
kā avots spirts, kas pāri lediem trauc.

Lai tauta sniedz pār visām tālēm roku,
lai tauta tautu itkā mīļa māsa skauj.
Pār zemi atskan miera balss,
un gaišai cilvēcībai ticēt ļauj.

Šī balss mūs sauc pret karu!
Ne tādēļ cilvēks dzimis, ne tādēļ cilvēks dzīvo,
Lai uguns liesmās, lai kara briesmās
to neprātīga nāve pļauj.

Pār visu zemi atskan miera balss,
kā zvans tā gaismas cīņā tautas sauc.
Pret naida draudiem ceļas draugu balss,
kā avots spirts, kas pāri lediem trauc.

Lai tauta palīdz radīt dzižus darbus.
Lai tauta tautai savas krāšņās dziesmas dzied.
Pār zemi atskan miera balss,
lai zvaigžņu tālēs mēs kā draugi spētu iet!

A Wish for a Child

Text by Lūcija Garūta

Today, sweet child, we give you your name,
always hold it dear, little friend!
Carry your name through life with honour,
let it resound pleasantly in the hearts of others!

Now, sweet child, you hear your name,
great life will use it to call on you!
Give humanity and vocation a warm heart,
then your life will flourish like the sun!

The Voice of Peace (1961)

Text by Mirdza Ķempe and Lūcija Garūta

The voice of peace echoes throughout the land,
like a bell it calls the nations to the good struggle.
The voice of friends rises against the threat of hatred,
like a brisk spring speeding over the ice.

May the people reach out a hand across all distances,
like dear sisters may nations embrace nations.
The voice of peace echoes across the land
and lets us believe in a bright humanity.

This voice calls us against war!
Man was not born nor lives in order to
burn in the flames of fire, in the terror of war,
mown down by senseless death.

The voice of peace echoes throughout the land,
like a bell it calls the nations to the good struggle.
The voice of friends rises against the threat of hatred,
like a brisk spring speeding over the ice.

May the people help to create grand works.
May nations sing their vivid songs to each other.
The voice of peace echoes across the land
that we may go as friends to the distances of the stars!

Dziesmiņas gaitas (1961)

Raiņa teksts

Ko tu pūti, meža dūja,
smagu dziesmu daudzīnot?
Smaga dziesma zemē krīt,
zāju starpā pazudzama.

Vēji vilka dūmu vijū
pāri meža virsotnišū,
Līdzī mana dziesma gāja
vēja valkā vīvinot.

Ko tu pūti, meža dūja,
smagu dziesmu daudzīnot?
Smaga dziesma zemē krīt,
zāju starpā pazudzama.

Dziesma sīka, dziesma maza
lauka malā izbirusi,
gaisā kāpa cīrulīt's,
es pie kājām piekēros.

Cīrulītis izdziedājis,
lejā laidās tīrumā,
Es pie skaņām piekēros,
aizskanēja tālu malu.

Ko tu pūti, meža dūja,
smagu dziesmu daudzīnot?
Smaga dziesma zemē krīt.

Slaidi laidās bezdelīga,
pavasari sajuzdama.
Sēd uz spārnu galiņiem,
dziesma, rasa, ziedu smarža,
visas viena vieglumiņ.
Visas gaisā uzlasītas,
visas blakus sasēstat.

Rītā būsīm, rītā būsīm,
Tēvu zemē.
Ko tu pūti, meža dūja?

The Little Song's Path (1961)

Text by Rainis

Why do you coo, forest dove,
praising a heavy song?
A heavy song falls to the ground
and is lost among the grasses.

The winds pulled a wisp of smoke
over the treetops of the forest,
My song went with it,
whistling in the stream of the wind.

Why do you coo, forest dove,
praising a heavy song?
A heavy song falls to the ground
and is lost among the grasses.

A tiny song, a small song
spilled along the edge of the field,
A lark flew into the air,
and I clung to its feet.

The lark finished its song
and landed in the field,
I clung to the sounds,
which rang far into the distance.

Why do you coo, forest dove,
praising a heavy song?
A heavy song falls to the ground.

The swallow swooped low,
feeling the stirrings of spring.
Sitting on the tips of its wings
is the song, the dew, the scent of flowers,
all of one lightness.
All picked up into the air,
all perched side by side.

In the morning we will, we will be,
in the land of our fathers.
Why do you coo, forest dove?

Jaunatnes balsis (1956)

Lūcijas Garūtas teksts

Ar dedzīgām domām, ar sauli sirdī
ik dienu lai ejam caur dzīvi mēs.
Lai mīla mūs vieno, lai draudzība vieno
un mūsu balsis tālē nes.

Lai radošā darbā mēs spēkus liekam,
kā saulaini dārzi, tad dzīve plauks.
Lai tuvu un tālu skan jaunatnes balsis:
"Mēs varam viens otram būt palīgs un draugs!"
Lai skan tālu balsis,
lai līksmas jaunatnes balsis skan!

Ne cilvēks ir cilvēka naidnieks,
bet naidnieks mums neziņas vara,
Lai sasniedzam draudzīgi rokas,
ar neziņu iedami karā!

Lai zinātnes lāpas ceļam,
lai neziņas tumsu šķeļam!
Lai klausāmie balsī, cilvēces balsī,
kas visus diendienā mūs darbā sauc.

Ar dedzīgām domām, ar sauli sirdī
ik dienu lai ejam caur dzīvi mēs.
Lai mīla mūs vieno, lai draudzība vieno
un mūsu balsis tālē nes.

Lai radošā darbā mēs spēkus liekam, –
Kā saulaini dārzi tad dzīve plauks.
Lai tuvu un tālu pauž jaunatnes balsis,
ka cilvēks ir cilvēka brālis un draugs!
Lai par zemi skan balsis,
varenas jaunatnes balsis: draugs!

The Voices of Youth (1956)

Text by Lūcija Garūta

With ardent thoughts, with the sun in our hearts
may we go through life every day.
May love unite us, may friendship bond us
and our voices carry us far.

May we put our strength into creative work,
like sunny gardens then life will flourish.
May the voices of youth resound far and near:
"We can be each other's helper and friend!"
May the voices ring far,
may the joyful voices of youth ring out!

Man is not the enemy of man,
no, the rule of ignorance is our foe.
May we reach out our hands in friendship
as we go into battle against ignorance!

May we raise the torches of science
to pierce the darkness of ignorance!
May we listen to the voice, the voice of humanity,
that calls us all to work every day.

With ardent thoughts, with the sun in our hearts
may we go through life every day.
May love unite us, may friendship bond us
and our voices carry us far.

May we put our strength into creative work,
like sunny gardens then life will flourish.
May the voices of youth call out far and near
That man is man's brother and friend!
May the voices ring across the land,
mighty voices of the youth: friend!

Dziesma, – cilvēka dziesma

Lūcijas Garūtas teksts

Kam atdod jūra savas karstās ilgas,
kad naktī vētra viņus krastā veļ?
Kam izteic putnis savu brīves prieku,
kad augsti gaisos (zilā tālē) viņu spārni ceļ?

Kas uztver saules krastā kvēles kaismu?
kam atdod zvaigžņu stari savu dzirdo gaismu?
Dziesma, – cilvēka dziesma
dabas un cilvēku nemieru pauž.

Dziesma, cilvēka dziesma
zvaigžņu dzidrumu skaņās auž.

Kam atdod cilvēks savas dziļās sāpes,
pie kapa aizvērta kad kluss viņš galvu liec?
Kas izteic bērna silto, gaišo prieku,
kad vieglam tauriņam viņš rokas pretī sniedz?

Kas sajūt jauno siržu kvēles kaismu?
Kas saredz mātes acīs klusās laimes gaismu?

Dziesma, – cilvēka dziesma
dabas un cilvēku nemieru pauž.
Dziesma, – cilvēka dziesma
zvaigžņu dzidrumu cilvēka siržu dziļumos jauž.

The Song – Humanity's Song

Text by Lūcija Garūta

To whom does the sea give its ardent longing
when the storm rolls the waves ashore at night?
To whom does the bird tell its joy of freedom
when its wings lift it high into the air?

Who feels the hot glow of the sun on the shore?
To whom do the starbeams give their clear light?
The song – humanity's song
voices the restlessness of nature and of man.

The song – humanity's song
weaves the clarity of the stars into sound.

To whom does man give his deep pain
When silent he bends his head at the grave?
Who utters the child's bright, warm joy
When he reaches his hand to the airy butterfly?

Who feels the hot passion of young hearts?
Who sees the quiet light of joy in a mother's eyes?

The song – humanity's song
voices the restlessness of nature and of man.
The song – humanity's song
senses the clarity of stars in the depths of human hearts.

Dziesmu diena (1960)

Lūcijas Garūtas teksts

Latvju tauta, dziesmu tauta,
stīgo savu dziesmu kokli,
Lai pār pļavām, lai pār birzēm
gaisi dziesmās skan.

Latvju tauta, dziesmu tauta,
stīgo savu dziesmu kokli,
Lai pār kalniem, lai pār lejām
tava diženā dziesma skan.

Tālos, senos vaidu gados
dziesmu kamolu ritināji,
Sirdī nesot saules ilgas
saules dzīparus šķetināji.

Cauri gariem sāpju gadiem
dziesmās sevi pasargāji
Sirdī nesot saules ilgas,
saules dziesmas skandināji.

Latvju tauta, dziesmu tauta,
stīgo savu dziesmu kokli,
Lai pār zemēm, lai pār jūrām
tava diženā dziesma skan,

Plašai miera tautu saimei
tava dziesma lai skan,
Latvju tauta, dziesmu tauta!

Day of Song (1960)

Text by Lūcija Garūta

Latvian nation, nation of songs,
tune your psaltery of songs,
Across the meadows, across the groves
may the air be full of song.

Latvian nation, nation of songs,
tune your psaltery of songs,
Across the hills, across the valleys
may your grand song ring out.

In the distant days of old
you rolled a ball of songs,
Carrying in your heart a longing for the sun,
twisting strands of the sun.

Through long years of pain
you protected yourself in song,
Carrying in your heart a longing for the sun,
chanting songs of the sun.

Latvian nation, nation of songs,
tune your psaltery of songs,
Across the lands, across the seas
may your grand song ring out.

For the vast family of peace-loving nations
let your song be heard,
Latvian nation, nation of songs!

Tava Skaņu pils (1963)

Lūcijas Garūtas teksts

Veltījums Jāzepam Vītolam

No dzimtās zemes tālu
negaisa viesuļi aiznesa Tevi.
No mīļotā darba tālu
asi vēji, nikni vēji projām rāva Tevi.
Svešā zemē tālu
no dzimtenes, pārtrūka mūžs.

Bet Tavā dzimtajā zemē
ziedoņa naktīs birzes tvan,
Mīļotā dzimtajā zemē,
kalnos un lejās dziesmas san.

Darbs tavš nav miris,
mūžs tavš nav iris:
Skaņu pils šalko,
Jauno putnu dziesmas tur skan.

Tavā dzimtajā zemē
brīnīškās krāsās mirdz gaismas pils,
Tavā dzimtajā zemē
tautai staro gaismas pils,-
Mūža darbs Tavš –
Skaņu pils.

Your Castle of Sound (1963)

Text by Lūcija Garūta

Dedicated to Jāzeps Vītols

Far from your native land
the stormy gales carried you away.
Far from your beloved work
sharp winds, fierce winds tore you away.
In a strange land far from your native soil
your life was cut short.

But in your native land
the birch groves inhale the heady springtime nights,
In your beloved native land,
the songs murmur in the hills and valleys.

Your work is not dead,
your life has not crumbled:
Your castle of sound rustles,
the songs of evil birds resounding there.

In your native land
the castle of light shines in glorious colours,
In your native land
the castle of light shines for the people –
Your life's work –
a Castle of Sound.

Liela, plaša mūsu druva

Lūcijas Garūtas teksts

Liela, plaša mūsu druva, zelta vārpas līgojās.
Debess zilgmē zelta saule pāri druvai rotājās.

Vai mēs darbu sākam, beidzam, pāri druvai dziesmas skan.
Krāšņai dziesmai līdzī san.

Pāri birzēm, pāri mežiem, vējiem līdzī dziesma iet.
Pāri kalniem, pāri lejām tauta mūsu dziesmu dzied!

Dziesma saulei līdzī iet

Valda Grēviņa teksts

Dziesma saulei līdzī iet,
metot zelta loku –
Vārdi, dziesmā starojiet:
dziesma saulei līdzī iet,
sniedz tā zvaigznēm roku.

Dziesma dzīvei līdzī iet,
let no bērna šūpām –
Dziesmu risiniet.

Dziesma dzīvei līdzī iet,
varena un skarba.
Darbu slavīniet,
dziesma darbam līdzī iet,
pati dzimst no darba.

Dziesma laikam līdzī iet,
kaujās iet par brīvi,
Dziesmai sirdi atveriet,
Dziesma laikam līdzī iet,
Ceļ tā jaunu dzīvi!

Our Field so Vast and Wide

Text by Lūcija Garūta

Our field so vast and wide, the golden heads of grain asway.
The golden sun adorns the sky so blue above this land.

Whether beginning or ending our work, songs resound across
the field.
We hum along with the splendid song.

Our song wafts on the winds over the forests and groves.
Over the hills and valleys the people sing our song!

The Song Walks Alongside the Sun

Text by Valdis Grēviņš

The song walks alongside the sun,
casting a golden bow –
Words, shine in song:
the song walks alongside the sun,
reaching a hand out to the stars.

The song walks alongside life,
from the child's cradle –
Untangle the song.

The song walks alongside life,
mighty and harsh.
Praise work,
the song walks alongside work,
itself born of that work.

The song walks alongside time,
going into battle for freedom,
Open your heart to song,
the song walks alongside time,
building new life!

Līgo!

Arvīda Skalbes teksts

Līgo! Četrās debess pusēs
tālas gunis spīgo,
Pati dziesma klusē,
dzirdams tikai: Līgo!

Skaņas aug un sadilst,
biezāk plūst un plānāk.
Dziesmai ilgi gadi,
gari mūži jānāk.

Preči stājās ceļos nerimtīgos.
Tomēr sencis svieda vēl uz priekšu: Līgo!

Mute mutei deva,
kamols vajā tinās,
Gaismas alkas nevar apklusināt...

Dzirdam krietni tuvāk,
tuvāk vārdu nemirstīgo.
Kopzemnieku druvā
ienāk senais: Līgo!

Smaržo siena vītums.
Mēs nu ņemam dziesmu,
Sagaidīsim rītu,
augsti ceļot dziesmu.

Atplauks diena gaišā,
atplauks silos melnīgsnīgos.
Mūžos tālāk aizšalks
varens mūsu: Līgo!

Līgo!

Text by Arvīds Skalbe

Līgo! Distant fires flow
in all four directions,
The song itself is silent,
all one hears is: Līgo!

The sounds ebb and flow,
resounding thicker and thinner.
The song needs many years
and long lifetimes to arrive.

Opposition on the unceasing roads.
Yet the ancestor pressed on: Līgo!

Passed down from mouth to mouth,
the ball of songs untangles,
The longing for light cannot be silenced...

Now we hear it much closer,
closer the immortal word.
In the field of collective farmers
the ancient Līgo arrives!

The aroma of newly mown hay.
Now we take the song,
Let us sing till morning,
praising and lifting high the song.

A light, new day will break,
it will break in the dark forests, too.
It will resound forever and ever,
our mighty Līgo!

Ai, manā zemītē (1958)

Latviešu tautasdziesmas teksts

Ai, manā zemītēi, Dieva zemītēi,
dravas, pļavas aplīgotas, manā zemītēi.

Ai, manā sētiņai kuplis ozoliņis,
aiz dārziņa pļaviņai zelta vizbulītes,

Sārtbaltā dābolāi ganās raibaliņas,
caur bīrzēmi čalodama tecē Gauratiņa,

Ai, manā zemītēi, svētā zemītēi,
sidrabiņa aplokāi brūni kumeliņi,

Baltaitiņa jūru pelda (1958)

Latviešu tautasdziesmas teksts

Baltaitiņa jūru pelda, sidrabiņa radziņiem.
Rīgas kungji pretim nāca, siekiem naudu mērīdam’.

Es nedošu baltaitiņu, man pašai vajadzēs.
Pūrā cimdu, pūrā zeķu, pūrā baltu vilainiš’.

Rīb tiltiņis

Latviešu tautasdziesmas teksts

Rīb tiltiņis, skan iemaukti, man ejoti tautiņās.
Kas tur brauca, man ejoti tautiņās?

Jāj pa priekšu, veco brāli, rūmē tautu istabiņu.

Celi vārtus, dēlu māte, gaidi viesus iebraucam.
Veri durvis, dēlu māte, gaidi viesus ienākam.

Visi prasa dziedādami, kas tur brauca? Zeme rīb!

Rīdzinieku kumeliņi nāk kājiņas kapādami.

Oh, in My Land

Latvian folksong text

Oh, in my land, in God’s land,
the fields and meadows are blessed in song, in my land.

Oh, in my yard grows a grand oak tree,
and golden liverleaf in the meadow beyond the garden.

Spotted cows graze in the red-white clover,
and the Gauratiņa flows through the birch groves.

Oh, in my land, my sacred land,
brown horses run in the silver pasture.

A White Sheep Swims in the Sea (1958)

Latvian folksong text

A white sheep with silver horns swims in the sea.
The lords of Riga await it, counting bushels of money.

I will not give away my white sheep, I need it myself.
For mittens and stockings and shawls in my dowry chest.

The Bridge Rumbles

Latvian folksong text

The bridge rumbles, the bridles jingle as I get ready to be
married.

Who goes there, as I prepare for our wedding?

Ride ahead, old brother, make room in my new home.

Lift the gate, mother-in-law, welcome the guests.
Open the door, mother-in-law, invite the guests inside.

Everyone sings – who is arriving, they ask.
Who makes the ground rumble?

Those are the horses of the Rigans, lifting their legs high.

